

## OKRAJNI LJUDSKI ODBOR

### Poročilo sveta za delo za leto 1956

(Nadaljevanje)

V primerjavi z letom 1955 se je zaposlilo znatno več zlasti nekvalificiranih delavk. Ugotovljen je zlasti močan dotok te delovne sile s podeželja (povprečno 8 do 10 dnevno), večji del iz drugih okrajev. Med njimi je velik del takih, katerih starši — svojci imajo doma 10—20 ha zemlje. Svet za delo meni, da je pravilno stališče, da je treba čim bolj omejevati dotok take delovne sile s kmetov, ker je delavk dovolj na našem območju. Po drugi strani pa zato, ker se istočasno z dotokom zaostrojuje že itak preče težave stanovanjskega problema v Ljubljani. Po začasni nastanitvi pri sorodnikih in znancih prično potem, ko jim je zagotovljena zaposlitev, izvajati pritisk na stanovanjske organe. V mnogih primerih pa taka delovna sila postane tudi predmet izkoriščanja po raznih družinah, ker morajo za ceno bivanja pri njih poleg svoje zaposlitve opravljati še posle gospodinjskih pomočnic, zaradi česar pa istočasno trpi njena delovna storilnost. To stališče je v skladu tudi s politiko povečanja kmetijske proizvodnje, zlasti če upoštevamo, da pride na 1 ha obdelovalne zemlje v našem okraju 0,7 delovnega človeka, kar je pri obstoječi mehanizaciji odločno premalo.

V pogledu ženske delovne sile je pripomniti, da manjka stenodaktilografij in daktilografinj. Zanimanja tudi ni za gospodinjske pomočnice.

Zaposlovanje moške delovne sile: Kakor pri ženski delovni sili je bil dotok in zaposlitev tudi pri moški delovni sili večji od prejšnjega, le da je tu pritok še večji in lahko rečemo, doslej največji. To gre predvsem na račun gradnje avtostrade Ljubljana—Zagreb.

Pri moški delovni sili je poudariti pojav, da je bilo večje število taktih, ki so med letom po večkrat iskali zaposlitev. Zaradi odklonitve ponudnega dela ali rednega javljanja je bilo izločenih 341 oseb. Ob koncu leta je ostalo še 241 začasno nezaposlenih moških ali 129 več kot v letu 1955.

Od oseb, ki so se prijavile kot začasno nezaposlene in so bile registrirane, je bilo 118 mizarjev, 55 trgovskih pomočnikov, 56 ključavničarjev, 56 tesarjev, 35 avtomobanikov, 34 električarjev, 46 krojačev, 33 čevljarjev, 29 natakarjev, 28 strugarjev, 29 priučenih zidarjev, 29 šoferjev, 14 livarjev, 13 kmečkih kovačev. Izmed navedenih je bilo večje število demobiliziranih vojakov. Od strokovnih uslužbencev je bilo 21 strojnih 30 elektrotehnikov in 18 gradbenih tehnikov. Tudi ti so večji del demobilizirani, nekaj pa takih, ki jim je delovno razmerje prenehalo zaradi slabega odnosa do dela ali nesposobnosti.

V Ljubljani je še velika potreba po delavcih. V gradbenih podjetjih je zlasti težava s stanovanjskimi prostori za nastanitev delavcev. To je tudi poleg ostalih eden razlogov za fluktuacijo delovne sile, ki je v nekaterih podjetjih ogromna. Navajamo le nekaj primerov: Tehnika je sprejela 1112 delavcev, odšlo jih je 1357 (več, kot je bilo v 1 letu sprejetih), Gradis: prišlo 105, odšlo 189, Megrad: prišlo 272, odšlo 234; Obnova: prišlo 357, odšlo 359 itd. Za gradbena podjetja je ta pojav sicer glede na značaj dela razumljiv, toda pri tem nimajo skoraj nobene stalne delovne sile, ter je prav gotovo nizka storilnost tudi rezultat neustaljene delovne sile. V 10 gradbenih podjetjih je bilo sprejetih 2290 delavcev, odšlo pa jih je 2520. Stanje pa ni dosti boljše v drugih podjetjih oz. tovarnah. Tako je bilo v letu 1956 v 15 tovarnah sprejetih v delovno razmerje 1506 delavcev-delavk, odšlo pa jih je 1402.

Potrebe po moški delovni sili so še velike in v letu 1956 niso pokrite. Konec leta je manjkalo na podlagi prijave potreb 75 uslužbencev z višjo ali srednjo strokovno izobrazbo, 5 visoko kvalificiranih, 47 kvalificiranih in 4 polkvalificirani delavci. Praksa je pokazala, da podjetja ne morejo dobiti ljudi v glavnem zaradi pomanjkanja stanovanj. Zato je nujno, da se gospodarske organizacije bolj zanimajo za gradnjo lastnih stanovanj, tako v Ljubljani kot izven nje, kjer je prav tako problem pribave kadrov zaradi pomanjkanja stanovanj.

Zaposlovanje invalidov: V letu 1956 je bilo zaposlenih 514 invalidov in za delo manj zmognih oseb (301 moški, 211 žensk) ali 103 več kot v letu 1955. Pri tem se pojavljajo težave že zaradi samih oseb, zaradi večinoma pesimistično psihičnega razpoloženja do okolice in nagle razburljivosti. Poleg tega jim je iz objektivnih razlogov težko najti primerno delo, ker je izbira primernih delovnih mest zanje majhna, ter zaradi nerazpoloženja vodstev podjetij za zaposlovanje invalidov oz. dela manj zmognih oseb. Čakalna doba za tovrstne zaposlitve traja povprečno 7 do 9 mesecev, so pa tudi primeri, ko jim iz objektivnih in subjektivnih razlogov tudi po več let ni moč najti zaposlitve. Znatno bi bila olajšana zaposlitev invalidov, če bi podjetja imela ocenjena delovna mesta in bi tako imeli pregled, na katerih delovnih mestih bi lahko zaposlili invalide, zdravo delovno silo pa premestili na druga delovna mesta, kjer je potrebna zdrava, krepka delovna sila. Istočasno bi bilo glede na to treba regulirati diferencialno stopnjo prispevka za socialno zavarovanje, kajti invalidi so bolj do-

vzetni za boleznin in zato večkrat v bolniškem staležu. Podjetja se proti bolniškemu staležu bore, ker diferencialna stopnja bremenilni sklad za plače.

Posebno vprašanje predstavlja štiriurni zaposlitev invalidnih oseb po odločbi invalidsko pokojninske komisije. Podjetja zaposlujejo delovno silo s skrajšanim delovnim časom le v primeru, ko so obvezni po obstoječih zakonskih predpisih, n. pr. ko ne morejo odpovedati delovno razmerje osebam, ki so se ponesrečile ali zbolele v podjetju. Takih primerov pa je bilo v letu 1956 samo v našem okraju 344, torej mnogo.

Po stanju 31. decembra 1956 znaša delež invalidnih oseb 28% od celotnega števila nezaposlenih, v primerjavi s prejšnjim letom pa je njih število naraslo za 7%. Od skupnega števila 297 invalidov in dela manj zmognih oseb je 184 moških in 113 žensk. Od tega je 8 vojni invalidov, 41 delovnih invalidov in 248 za delo manj zmognih oseb zaradi bolezni.

Zaradi efikasnejšega reševanja tega vprašanja je bil v lanskem letu ustanovljen pri Biroju Zavod za zaposlovanje invalidov in drugih za delo manj zmognih oseb kot finančno samostojen zavod, ki je iz sredstev Biroja za posredovanje dela dobil 10.000.000 din kot obratna in investicijska sredstva. Zavod je do konca leta zaposlil 172 oseb. Vse delo se v glavnem izvršuje na domovih iz materiala, ki ga te osebe prejmejo na zavodu. To jim je zelo ugodno, ker niso vezani na odrejen delovni čas in imajo za plačilo postavljene norme, prilagojene vsem okoliščinam. Tako se osebe med čakalno dobo začasno zaposlijo, dokler ne dobijo stalne zaposlitve. Tak način zaposlitve pa istočasno raziskuje razne špekulante in delomržeže, ki se izogibajo zaposlitvi in skušajo živeti na račun družbe. Tako se je 57 oseb odpovedalo zaposlitvi, med katerimi so bili tudi upravičenci do oskrbnine, ker so ali doma šušmarile ali pa imajo druge vire dohodkov. Zavod se bavi s težavami okrog poslovnih prostorov, ki jih mora nujno dobiti, če hoče poslovati in razširiti dejavnost. V 10 mesecih je napravil skoraj 11 milijonov brutto prometa. Za njegov nadaljnji razvoj bo treba najti sredstva, pri tem pa bodo morali pomagati tudi občinski ljudski odbori, zlasti v Ljubljani.

Zaposlitev mladine: Vprašanje vključevanja vajencev je obdelano že v poglavju o strokovnih kadrih. Poleg vajencev pa se služba za posredovanje dela bavi tudi z zaposlovanjem mladincev do 19. leta starosti. V preteklem letu se je zaposlilo take mladine 2998, od tega 1830 moških in 1168

žensk. V primerjavi z letom 1955 pomeni to močan porast.

Za uspešnejše in smotrnejše vključevanje mladine v uk-in zaposlitev sploh se je uvedlo poklicno svetovanje. Poklicni svetovalec je pripravljati tudi snov za predavanja, ki so se po šolah vršila v pogledu vključevanja. V teh predavanjih je bila zajeta vsa problematika usmerjanja mladine v poklice. Poklicna svetovalnica vrši tudi psihotehnične preglede posameznikov in jim na podlagi rezultatov svetuje vključitev. Doslej je bilo tako testiranih 392 oseb. Poleg teh metod dela vrši tudi propagando v revijah in v radijskih oddajah.

Materialno zdravstvena zaščita nezaposlenih:

V zadnjem letu je bilo 339 oskrbovancev, med katerimi je bilo 277 oseb, ki so se v tem letu na novo prijavile. Na oskrbninah je bilo izplačanih 3.702.683 dinarjev, kar znaša povprečno 10.922 dinarjev na osebo. Preko leta se je zaposlilo 205 oskrbovancev, 10 jih je bilo izločenih zaradi nerednega priglašanja, 4 zaradi odklonitve dela, 1 zaradi upokojitve in 1 zaradi kadrovskega roka. Stanje ob koncu leta je tedaj 106 (39 moških, 67 žensk). Povprečni staž oskrbovancev je znašal 79 dni. Poleg oskrbnine je bilo izplačanih upravičencem za otroške doklade 1.490.860 dinarjev, za potne stroške pa 46.356 dinarjev.

V primeru z letom 1955 se je število oskrbovancev povečalo za 50, kar gre predvsem na račun omiljenih pogojev za doseg oskrbnine. Pozitiven je rezultat v zmanjšanju povprečnega oskrbninskega staža, ki se je znižal skoraj za 1 mesec. Razen tega se je znižala vsota izplačanih oskrbnin, k čemur je delno pripomogel ustanovljeni Zavod za zaposlovanje invalidov in dela manj zmognih oseb. Odstotek oskrbovancev glede na število nezaposlenih se je povečal od 9,5 na 10%.

Z novimi predpisi o zdravstvenem zavarovanju se je razširil tudi krog upravičencev do zdravstvenega zavarovanja, tako da je registriranih 1812 upravičencev s povprečnim stažem 2 meseca. Za pavšalni prispevek iz tega sklada je bilo izplačanih 4.115.960 dinarjev. V primerjavi z letom 1955 je teh upravičencev naraslo za 1142, plačilo prispevkov pa za 2.899.440 dinarjev.

Vsega skupaj je bilo v letu 1956 za nezaposlene osebe potrošenih 7.864.979 dinarjev ali 2.842.572 dinarjev več od prejšnjega leta. Razen tega je bilo izplačanih stanovanjskega prispevka 358.935 dinarjev.

#### SAMOUPRAVA SOCIALNEGA ZAVAROVANJA

Delo skupščine in izvršilnega odbora:

Delo skupščine in izvršilnega odbora socialnega zavarovanja je bilo usmerjeno v letu 1956 predvsem v skrbno gospodarjenje s sredstvi socialnega zavarovanja in čimboljšo organizacijo zdravstvene službe. Predmet pogostih obravnav so bile tudi pokojnine in v zadnjem času vprašanje izplačevanja nadomestila za plače delavcem in uslužbencem v zvezi z izdajo zdravstvenih iz-

kaznic. Podvzetih je vrsta ukrepov, da se čakalna doba koristnikov zmanjša na minimum.

Od 1738 zahtevkov za pokojnine je letos ostalo nerešenih samo 268, od katerih pa pretežni del odpade na pomanjkljivo dokumentiranje zahtevkov. V tem letu se je izvršila revizija upravičenosti prejemanja otroških dodatkov. Ta revizija je odkrila veliko število neupravičenih koristnikov, saj je neupravičeno prejemale otroške doklade 171 zavarovancev v okraju.

Skupščina pa je odredila tudi revizijo prispevkov gospodarskih organizacij. Pregled je odkril, da so podjetja družbenega sektorja odvedla 40 milijonov, privatnega sektorja pa za 38 milijonov dinarjev.

Skupščina je imela 7 zasjedanj, izvršilni odbor pa 41 sej. Vsa zasjedanja in seje so bile dobro pripravljene.

Za reševanje posameznih vprašanj je skupščina izvolila 5 skupščinskih odborov. Osnovala pa je tudi več komisij, v katerih dela 135 zavarovancev.

Vprašanje podružnic:

Precejšnja skrb in pomoč je bila dana podružnicam, ki so prevzele tudi finančno poslovanje in se v tem pogledu znatno osamosvojile in se uspešno uveljavljajo kot gospodarski in družbeno politični činitelj. Vprašanje podružnic pa ni rešeno za mestno področje Ljubljane, kjer podružnic še ni in okrajni zavod še predstavlja nekako istočasno podružnico, odnosno opravlja posle, ki bi jih morale opravljati podružnice.

Obseg socialnega zavarovanja:

Krog zavarovancev socialnega zavarovanja se neprenehoma širi. Število zavarovanih oseb je v tem letu naraslo na 228.931, od tega je 103.498 aktivnih zavarovancev ali 46% in 125.433 svojcev ali 54%. V primerjavi z letom 1955 se je število zavarovanih oseb povečalo za 10,9%.

Izdatki za zdravstveno zavarovanje so se povečali za 22%, za pokojnine ter invalidsko zavarovanje in otroške doklade pa za 15%. Prispevek Zveznemu zavodu je večji za 14%, prispevek Biroju za posredovanje dela pa manjši za 15%. Če primerjamo letošnje povečane dohodke in povečane izdatke, dobimo rezultat, da se je prispevek za vsakega zavarovanca povečal za 1271 din.

Da bi omogočil hitrejše izplačevanje hranarin, je Zavod pooblastil 40 podjetij, ki so izplačala letos ca. 255 milijonov dinarjev. Za izplačevanje hranarin se namerava pooblastiti vsa podjetja, ki imajo nad 100 zaposlenih oseb.

V letošnjem letu je bila posvečena večja pozornost preprečevanju nezgod v smislu izboljšanja higiensko-tehnične zaščite dela. Da se zmanjšajo stroški, ki jih povzročajo nezgode in poklicna obolenja, je Zavod namenil za leto 1957 3 milijone dinarjev za kolektivno in individualno nagrajevanje tistih podjetij in posameznikov, ki bodo glede na doseganje število delovnih nezgod iste v največji meri zmanjšala. Mimo tega je izvedel tudi več tečajev o nesrečah pri delu.

Sestav skupščine:

V skupščino je bilo izvoljenih 106 zavarovancev, od teh je 56 delavcev, 31 uslužbencev in 19 upokojencev. Izmed članov je 15 žensk. V skupščinah doslej ustanovljenih podružnic je 164 članov.

Kadrovski sestav se je nasproti lanskemu izboljšal. V delu skupščin pa je opaziti pomanjkljivo poveza-

nost članov skupščin s svojimi volivci. Z izboljšanjem stika z volivci se bodo uspehi dela skupščine brez dvoma lahko še dokaj izboljšali.

## DELO ORGANOV ZA DELO NA OBCINAH

Organi za delo po občinskih ljudskih odborih so sveti za delo, komisije za potrjevanje tarifnih pravilnikov in referenti za delo. Sveti za delo so izvoljeni v 13 občinah. Stejejo 5—7 članov, tako da v občinskih svetih za delo sodelujejo državljani, ki jih je po številu 89. Ti sveti so se formirali v drugi polovici leta. Kot mladi sveti nimajo še posebne tradicije, vendar pa se v nekaterih občinah zelo ukvarjajo s kompleksnimi problemi na področju dela, medtem ko ponekod še niso začeli širine in razpravljajo več ali manj ozko o posameznih vprašanjih z vidika administrativnega reševanja zadev in ne izstopajo dovolj kot izvršilno politični organi ljudskih odborov.

V vseh občinah so imenovane tudi komisije za potrjevanje tarifnih pravilnikov, ki kot organi ljudskih odborov s sindikalnimi organizacijami potrjujejo vse spremembe in novo sprejete tarifne pravilnike gospodarskih organizacij v sodelovanju z okrajnimi organi za plače odnosno organi za delo. Te komisije se v pretežni meri temeljito in z občutkom odgovornosti poglobljajo v problematiko. Negativnih pojavov ni bilo opaziti, razen manjših pomanjkljivosti v pogledu zakonitosti pri uporabi predpisov.

V administraciji ljudskih odborov obstoje referati za delo. Le-tem občine premalo dajejo poudarka. Organizacijsko so vezani v sektor gospodarstva, ponekod, kjer še nišo priznali gospodarskega značaja tega sektorja, pa v sektor socialnega skrbstva. Zato te referente običajno obremenjujejo še z vsemi mogočimi posli, kar ima za posledico, da se ne morejo dovolj poglobiti v zadeve področja dela. Poleg tega v nekaterih občinah nimajo kvalitetno sposobnih ljudi in jih pogosto premeščajo, kar še bolj slabi kvaliteto dela.

Občinski ljudski odbori bodo morali posvetiti tem organom več pozornosti, da se bodo bolj utrdili in bodo sposobni prevzemati nove nadaljnje pristojnosti v sedanjem procesu decentralizacije in osamostovitve samoupravnih organov komunalnega sistema.

## ZAKLJUČKI IN PREDLOGI

1. Svet za delo meni, da sedanji plačilni sistem po svojem bistvu ne daje dovolj iniciative za borbo gospodarskih organizacij in delovnih kolektivov za večjo produktivnost dela, ker ne nudi kolektivne stimulacije podjetjem, temveč deluje v določeni meri pozitivno le v smislu razvijanja iniciative posameznikov. Zato je plačilni sistem treba spremeniti in ga postaviti na take osnove, ki bodo v širšem smislu učinkovale vzpodbudno na povečanje storilnosti, ekonomičnejšo proizvodnjo, povečanje fizičnega obsega proizvodnje, dvig kvalitete, s tem v zvezi pa tudi na izboljšanje organizacije dela. S prizadevanjem v tej smeri bi lahko ustvarili realne pogoje za stabilizacijo cen in trga, hkrati pa ustvarjali realnejše plače in s tem dvignili življenjski standard. V pogledu razdelitve dohodka je prepuštili več pristojnosti organom delavskega samoupravljanja. Treba pa je zavzemati javno stališče, da je sleherno zvišanje plač opravičljivo le z večjo storilnostjo oziroma ustvarjeno večjo proizvodnjo.

2. V gospodarskih organizacijah je potrebno čimprej izvesti analitično oceno delovnih mest, ki bo odkrila še ogromno možnosti za izboljšanje organizacije dela, istočasno pa omogočila povečanje storilnosti. S tem, da bo analitična ocena delovnih mest pokazala potrebno usposobljenost za opravljanje poslov na posameznih delovnih mestih, pa tudi napor in pomen za proizvodnjo, oziroma celotno poslovanje gospodarskih organizacij, bo le-ta omogočila pravilnejšo zasedbo delovnih mest s kadri in objektivnejše nagrajevanje v odnosu med poedinimi delovnimi mesti.

3. Gospodarske organizacije niso zadovoljivo izkoristile možnosti, ki jih že sedanji plačilni sistem in zakoniti predpisi dajejo za povečanje produktivnosti in boljše nagrajevanje v pogledu normiranja del. Ker meni Svet za delo, da je plačevanje po učinku dela pozitiven element v plačnem sistemu, ga je treba osvajati v čimvečji meri, ter naj gospodarske organizacije in organi delavskega samoupravljanja uvedejo delo po normi za vsa delovna mesta, kjer je to možno, to je kjerkoli se dá učinek meriti. Pri tem je treba postaviti cenik del na tako osnovo, ki ima pozitiven ekonomski odraz tako za neposrednega proizvajalca kot za družbeno skupnost. Na drugi strani naj gospodarske organizacije ne »strižejo« norm zaradi prekoračenja istih, kadar gre seveda za ustaljene, preizkušene oziroma tehnične norme, ker to deluje negativno na povečanje storilnosti dela, pri neposrednih proizvajalcih pa ustvarja nezaupanje do dela po učinku. Take norme naj veljajo za daljše razdobje in jih je revidirati tedaj, ko nastane sprememba v tehnološkem postopku, uporabe proizvodnih sredstev, oziroma ko nastanejo za revidiranje objektivni razlogi.

4. Premijski pravilniki mnogih gospodarskih organizacij ne upoštevajo načela premijskega sistema, da premija pripada le tistemu, čigar rezultat dela daje izven normalnega uspeha novo ustvarjeno vrednost, in to po vnaprej določenih osnovah, zaradi česar je nepravilno premiranje normalnega uspeha. Premiranje kaže čestokrat tendenco povečanja tarifnih postavk in se izrodi v dopolnilne plače. Gospodarske organizacije naj zato posvetijo čimvečjo skrb proučitvi premij, upoštevajoč specifičnost podjetij, ki naj bodo ekonomsko utemeljene in zasnovane na točno določenih in vnaprej postavljenih osnovah, ker ho le ta premijski sistem vzpodbuda k povečanju produktivnosti. Za premije, ki naj bi se izplačevale iz dobička, bi bilo potrebno s predpisi določiti pogoje in naj bi osnova zanjo bil ekonomski izračun.

5. V pogledu strokovnega usposabljanja delavskih kadrov je potrebno dobiti pregled obstoječega kadra v gospodarstvu po strokah, kvalifikacijah, starosti in spolu. Ugotovljeno stanje naj bi bilo izhodišče in orientacija za načrtno strokovno izobraževanje glede na potrebe po kadrih v posameznih strokah in panogah.

6. Strokovno izobraževanje kadrov ne sme biti skrb le prosvetnih organov, temveč naj se s tem bavijo tudi ostali organi, zbornice in družbene organizacije. Svet za delo si bo prizadeval, da se v strokovnih šolah uvedejo taki učni programi, od katerih bodo absolventi odnesli tudi dovolj potrebnega praktičnega znanja.

7. Zaradi sedanje raznolikosti izpitnih programov za kvalificirane

in visoko kvalificirane delavce, pa tudi delno neobstojanje istih sploh, povzročajo v raznih krajih različne zahteve po znanju. Nujno je dobiti in utrditi enotne programe, med industrijo in obrtjo pa izravnati neenake kriterije za doseganje posameznih stopenj kvalifikacij. V okrajih, kjer so dani pogoji, naj se ustanovijo izpitne komisije za posamezne stroke in poklice za področje okrajev, sedanji sistem imenovanja okrajnih komisij v Ljubljani s pristojnostjo za ostale okraje pa naj se ukine.

8. Svet za delo je mnenja, da je treba omogočiti vstop v nižje strokovne (vajenske) šole tudi tistim mladincem, ki niso dovršili osemletke in s tem omogočiti tudi uk za različne poklice, kajti sedanje stanje števila vajencev je tako pereče, da bi onemogočanje vstopa v te šole vajencem brez dokončane osemletke povzročilo škodo celotnemu gospodarstvu, ker le-to ne bi dobilo dovolj novih kadrov.

Treba je bolj kot doslej skrbeti za gradnjo vajenskih domov in internatov, ker pomanjkanje prostorov za bivanje prečestokrat onemogoča vključevanje vajencev. Zlasti je treba računati s povojno mladino, ki bo v letu 1959/60 dopolnila potrebno starost za vključevanje v uk.

9. Gospodarske organizacije naj bi pristopile k organizaciji varstvene vzgoje, ki bi jo v podjetjih vršili od Zavoda za proučevanje dela in varnosti pri delu LRS določeni inštruktorji tako, da bi prenašali na kadre v podjetjih moderne metode in izsledke po vprašanih varnosti pri delu, vodenju človeka in medosebnih odnosov.

Prav tako naj bi podjetja pošiljala svoje varnostne tehnike v tečaj pri omenjenem zavodu.

10. Člani delovnih kolektivov so premalo seznanjeni s pomenom njihovega podjetja, z njihovo proizvodnjo, s pomenom posameznih delovnih mest za proizvodnjo, s stanjem podjetja, z gibanjem materiala in ljudi v podjetju, s predpisi in odgovornostjo vodilnih oseb in pravicami posameznikov glede HTZ, z nalogami upravnih odborov, delavskih svetov in posameznikov itd.

Podjetjem se priporoča dopolnitev delovnih redov v tem smislu. Zavod za proučevanje organizacije dela, kamor naj bi se gospodarske organizacije zadevno obrnile, naj bi izdelal vzorčni predlog takega delovnega reda.

11. Delavci nekaterih, zlasti gradbenih podjetij živijo v izredno slabih stanovanjskih in prehrabnih prilikah (barakel). Prizadeta podjetja se opozarjajo, da so gospodarske organizacije dolžne skrbeti tudi za stanovanjske in prehrabne pogoje delavcev. Sredstva iz skladov za prosto razpolaganje naj bi vložile v stanovanjski sklad in tako pričele reševati stanovanjsko vprašanje svojih zaposlenih, ker za služijo isto pozornost vzdrževanje delavcev v tem smislu kot izvrševanje proizvodnje.

12. Higiensko-tehnična zaščita dela je tolikega pomena za neposredne proizvajalce in proizvodnjo, da bi morala postati obvezen predmet v učnih programih obrtnih, industrijskih in delovodskih šol. Organi za šolstvo bi morali skupaj z organi dela izdelati enoten program za ta predmet. Svet za delo bo to vprašanje poizkušal rešiti s Sekretariatom za šolstvo.

13. Gospodarskim organizacijam je treba omogočiti finančna sredstva za ureditev večjih pomanjkljivosti, ugotovljenih po organih iz-

špekcijske službe, ker podjetja v pretežni meri nimajo za take ureditve finančnih sredstev. Svet za delo bo ponovno zbral konkretne podatke o potrebi finančnih sredstev v ta namen in jih predložil ljudskemu odboru, ki naj bi sprejel svoj sklep glede rešitve tega akutnega problema.

Delo organov inšpekcijske službe je usmerjati v to, da bi enkrat letno pregledali vsaj tista podjetja, ki zaposlujejo preko 100 oseb.

14. Potrebno je z zakonskimi predpisi določiti organ, ki bo odobral izdelavo strojev in naprav glede na tehnično-varstveno zaščito. Svet za delo smatra za pravilno, da naj bi ta organ postal Zavod za organizacijo dela in varnosti pri delu. Prav tako pa naj bi ta organ pristopil k standardizaciji osebnih zaščitnih sredstev.

15. Da se omogoči boljše evidenco potreb po vajencih in sistematičnejše usmerjanje mladine v poklice, pa tudi zaradi preprečevanja protitečaj pri sprejemanju, je potrebno sprejeti zakonski predpis, po katerem bi morale vse gospodarske organizacije in delodajalci vobče vsako leto do meseca maja prijavljati potrebe po vajencih za prihodnje leto prav tako, kot je obvezno prijavljanje vsch prostih delovnih mest.

16. Za nadaljnji razvoj Zavoda za zaposlovanje invalidnih oseb bo treba ob pomoči Okrajnega ljudskega odbora oziroma sklada za pospeševanje obrti in občinskih ljudskih odborov oskrbeti primerne delovne prostore za razširitev dejavnosti v zaposlovanju teh oseb na več obrt-

nih dejavnosti, ker se je ta način zaposlovanja invalidnih oseb doslej izkazal kot pomembno izboljšanje reševanja problema zaposlovanja invalidnih oseb.

17. V razvoju samouprave socialnega zavarovanja je bil dosežen viden napredek. Samouprava si mora še nadalje prizadevati za izboljšanje organizacije zdravstvene službe in čim skrbnejše gospodarjenje s sredstvi socialnega zavarovanja. V pogledu organizacije podružnic je treba čimprej organizirati sistem podružnic na mestnem področju Ljubljane.

18. Sedanji predpisi o plačevanju diferencialnega prispevka v socialno zavarovanje zaradi večjega števila bolovanj niso v skladu s stremeljenjem, naj bi gospodarske organizacije zaposlovale invalidne osebe. Le-te so že zaradi svojega zdravstvenega stanja bolj dovzetne za razne bolezni, večji prispevek socialnemu zavarovanju zaradi večjega števila obolenj pa bremenijo plačni sklad podjetja. Predpise bi bilo treba spremeniti v tem smislu, da invalidi in druge za delo manj zmožne osebe ne bi bile upoštevane

pri diferencialni stopnji prispevka za socialno zavarovanje.

19. Da bi uspeli zmanjšati število delovnih nezgod s preprečevanjem možnosti za njih nastanek, je treba še nadalje utrjevati sistem nagrajevanja iz preventivnega sklada tistih, ki število delovnih nezgod relativno najbolj znižajo.

20. Organe za delo na občinah je treba dalje utrjevati in jim nuditi pomoč pri delu, nanje pa prenesti v čimvečji meri pristojnosti, ki jih doslej še niso prevzeli, pa jim pripadajo v smislu veljavnih zakonitih predpisov.

## Predpisi občinskih ljudskih odborov

### OBČINA LJUBLJANA-CENTER

120.

Na podlagi 59. člena Uredbe o trgovanju ter o trgovskih podjetjih in trgovinah (Ur. list FLR) št. 37/55), 98. čl. Zakona o občinskih ljudskih odborih (Ur. list LRS št. 19/52) izdaja Svet za trgovino, gostinstvo in turizem ObLO Ljubljana-Center po

#### odredbo

o spremembi Odredbe o najkrajšem poslovnem času v prodajalnah na območju občine Ljubljana-Center.

I.

12. člen odredbe o najkrajšem poslovnem času v prodajalnah na

območju občine Ljubljana-Center, ki jo je izdal svet za trgovino, gostinstvo in turizem ObLO Ljubljana-Center in ki je bila objavljena v »Glasniku« št. 20 z dne 12. III. 1957, se spremeni tako, da se glasi:

#### Vsebina

Poročilo Sveta za delo za leto 1956.

120 Odredba o spremembi odredbe o najkrajšem poslovnem času v prodajalnah občine Ljubljana-Center. Zaključni račun za leto 1956 naslednjih gospodarskih organizacij: »Rožnik«, Ljubljana, Titova 18; Svila, Ljubljana, Trubarjeva 1; Orient, Ljubljana, Titova 22; Preskrba, Ljubljana, Resljeva 18; Specerija, Ljubljana, Prisojna 7

»Kršitve predpisov te odredbe so prekrški in se kaznujejo po 95. in 96. členu uredbe o trgovanju ter o trgovskih podjetjih in trgovinah (Ur. list FLR) št. 37/55).«

II.

Ta odredba velja od dneva objave v »Glasniku«, uradnem glasilu OLO Ljubljana.

Predsednik  
Občinskega ljudskega odbora  
Lojze Ocepek l. r.

Predsednik  
Sveta za trgovino, gostinstvo  
in turizem:  
Franc Svab l. r.

### Izveček iz poročila o poslovanju trgovskega podjetja »ROŽNIK«, Ljubljana, Titova 18, v letu 1956

Podjetje posluje od 1. marca 1952 dalje in ima 14 poslovalnic. Promet je znašal v letu 1956 215,542.293 din. Povprečno je bilo zaposlenih 47 oseb. Podjetje je rentabilno.

#### BILANCA na dan 31. decembra 1956

AKTIVA			PASIVA		
št. Zap.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
<b>A. Osnovna in izločena sredstva</b>			<b>A. Viri osnovnih in izločenih sredstev</b>		
1.	Osnovna sredstva	7.345	1.	Sklad osnovnih sredstev	4.090
2.	Investicije v teku	—	2.	Dolgoročni krediti za dokončane investicije	3.235
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	3.708	3.	Razni skladi	4.104
<b>B. Obratna sredstva</b>			<b>B. Viri obratnih sredstev</b>		
4.	Skupna obratna sredstva	22.999	6.	Viri obratnih sredstev (skupno)	20.083
<b>C. Sredstva v obračunu in druga aktiva</b>			<b>C. Viri sredstev v obračunu in druga sredstva</b>		
5.	Kupci in druge terjatve	2.690	7.	Dobavitelji in druge obveznosti	5.150
6.	Druga aktiva	174	8.	Druga pasiva	234
<b>D. Finančni uspeh</b>			<b>D. Finančni uspeh</b>		
7.	Razporejeni dobiček	—	9.	Dobiček	—
8.	Izguba	—	10.	Kritje izgube	—
Skupaj:		36.916	Skupaj:		36.916

Vodja računovodstva:  
Tanko Vera

Predsednik upravnega odbora:  
Povirk Ivan

Direktor podjetja:  
Dolničar Janez

### Izveček iz poročila o poslovanju trgovskega podjetja »SVILA«, Ljubljana, Trubarjeva 1, v letu 1956

Podjetje je bilo ustanovljeno leta 1954. Planirani promet je bil presežen za 2,6%. Koeficient obračanja je znašal 10,08%. Zaposlenih je bilo povprečno 22 uslužbencev in 5 vajencev.

#### BILANCA na dan 31. decembra 1956

AKTIVA			PASIVA		
Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	št. Zap.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
<b>A. Osnovna in izločena sredstva</b>			<b>A. Viri osnovnih in izločenih sredstev</b>		
1.	Osnovna sredstva	3.191	1.	Sklad osnovnih sredstev	3.191
2.	Investicije v teku	—	2.	Dolgoročni krediti za dokončane investicije	—
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	4.982	3.	Razni skladi	5.300
<b>B. Obratna sredstva</b>			<b>B. Viri obratnih sredstev</b>		
4.	Skupna obratna sredstva	6.693	6.	Viri obratnih sredstev (skupno)	46.392
<b>C. Sredstva v obračunu in druga aktiva</b>			<b>C. Viri sredstev v obračunu in druga sredstva</b>		
5.	Kupci in druge terjatve	15.446	7.	Dobavitelji in druge obveznosti	1.710
6.	Druga aktiva	27.627	8.	Druga pasiva	1.346
<b>D. Finančni uspeh</b>			<b>D. Finančni uspeh</b>		
7.	Razporejeni dobiček	553	9.	Dobiček	553
8.	Izguba	—	10.	Kritje izgube	—
Skupaj:		58.494	Skupaj:		58.494

Vodja računovodstva:  
Nebec Danica

Predsednik upravnega odbora:  
Tome Stane

Direktor podjetja:  
Fukl Rajko

### Izveček iz poročila o poslovanju trgovine z barvami in laki »ORIENT«, Ljubljana, Titova 22, v letu 1956

Trgovina »Orient«, Ljubljana, Titova cesta-22, je bila ustanovljena 1. julija 1954. — V letu 1956 je bilo zaposlenih povprečno 10 uslužbencev, 2 honorarna in 3 vajenci ter je bilo 109,804.594 din prometa. Obveznosti do družbene skupnosti so bile poravnane. Trgovina je vseskozi rentabilna. Delavski svet trgovine oziroma upravni odbor sta imela zasedanja redno ter so se tekoči problemi reševali sproti.

#### AKTIVA BILANCA na dan 31. decembra 1956 PASIVA

Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
<b>A. Osnovna in izločena sredstva</b>			<b>A. Osnovna in izločena sredstva</b>		
1.	Osnovna sredstva	1.576	1.	Sklad osnovnih sredstev	1.576
2.	Investicije v teku	—	2.	Dolgoročni krediti za dokončane investicije	—
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	1.779	3.	Razni skladi	2.014
<b>B. Obratna sredstva</b>			<b>B. Viri obratnih sredstev</b>		
4.	Skupna obratna sredstva	1.906	4.	Dolgoročni kredit za finanstranje investicij	—
<b>C. Sredstva v obračunu in druga aktiva</b>			<b>C. Viri sredstev v obračunu in druga sredstva</b>		
5.	Kupci in druge terjatve	8.318	5.	Drugi viri finanstranja investicij	—
6.	Druga aktiva	11.247	6.	Viri obratnih sredstev (skupno)	12.990
<b>D. Finančni uspeh</b>			<b>D. Finančni uspeh</b>		
7.	Razporejeni dobiček	310	7.	Dobavitelji in druge obveznosti	8.148
8.	Izguba	—	8.	Druga pasiva	—
	Skupaj:	25.036	9.	Dobiček	310
			10.	Kritje izgube	—
			Skupaj:	Skupaj:	25.036

Vodja računovodstva:  
Peteline Stana

Predsednik upravnega odbora:  
Andošek Rado

Direktor podjetja:  
Zoran Ivan

### Izveček iz poročila o poslovanju trgovskega podjetja »PRESKRBA«, Ljubljana, Resljeva 18, v letu 1956

Trgovsko podjetje »Preskrba« se bavi s prodajo mešanega blaga, živil in gospodinjskih potrebščin. V svojem sestavu ima 17 poslovalnic in eno skladišče. V letu 1956 je zaposlovalo povprečno 66 delavcev in uslužbencev in 9 vajencev. Postavljeni plan prometa je podjetje realiziralo z 99%. Za kritje materialnih stroškov, prometnega davka, amortizacije, prispevkov družbeni skupnosti in plač delavcem in uslužbencem je porabilo 8,95% od doseženega prometa. Zaključni račun podjetja je obravnaval delavski svet na svojem rednem zasedanju dne 15. februarja, dokončno pritrjuje k zaključnemu računu za leto 1956 pa je izdal Občinski ljudski odbor Ljubljana-Center z odločbo št. 2308/1-12-10 z dne 25. marca 1957.

#### AKTIVA BILANCA na dan 31. decembra 1956 PASIVA

Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
<b>A. Osnovna in izločena sredstva</b>			<b>A. Viri osnovnih in izločenih sredstev</b>		
1.	Osnovna sredstva	5.750	1.	Sklad osnovnih sredstev	3.828
2.	Investicije v teku	—	2.	Dolgoročni krediti za dokončane investicije	1.922
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	7.659	3.	Razni skladi	7.907
<b>B. Obratna sredstva</b>			<b>B. Viri obratnih sredstev</b>		
4.	Skupna obratna sredstva	31.488	4.	Dolgoročni kredit za finanstranje investicij	—
<b>C. Sredstva v obračunu in druga aktiva</b>			<b>C. Viri sredstev v obračunu in druga sredstva</b>		
5.	Kupci in druge terjatve	977	5.	Drugi viri finanstranja investicij	—
6.	Druga aktiva	—	6.	Viri obratnih sredstev (skupno)	23.009
<b>D. Finančni uspeh</b>			<b>D. Finančni uspeh</b>		
7.	Razporejeni dobiček	—	7.	Dobavitelji in druge obveznosti	8.477
8.	Izguba	—	8.	Druga pasiva	742
	Skupaj:	45.876	9.	Dobiček	—
			10.	Kritje izgube	—
			Skupaj:	Skupaj:	45.876

Vodja računovodstva:  
Furlan Olga

Predsednik upravnega odbora:  
Juvan Ferdo

Direktor podjetja:  
Dovjak Janez

### Izveček iz poročila o poslovanju trgovskega podjetja »ŠPECERIJA«, Ljubljana, Prisojna 7, v letu 1956

Dosežen je bil promet 353,838.870 din. Koefficient obračanja kredita znaša 14,91. Povprečno je bilo zaposlenih 65 delavcev in nameščencev.

#### AKTIVA BILANCA na dan 31. decembra 1956 PASIVA

Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
<b>A. Osnovna in izločena sredstva</b>			<b>A. Viri osnovnih in izločenih sredstev</b>		
1.	Osnovna sredstva	7.053	1.	Sklad osnovnih sredstev	5.514
2.	Investicije v teku	—	2.	Dolgoročni krediti za dokončane investicije	1.539
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	8.226	3.	Razni skladi	8.231
<b>B. Obratna sredstva</b>			<b>B. Viri obratnih sredstev</b>		
4.	Skupna obratna sredstva	29.850	4.	Dolgoročni kredit za finanstranje investicij	—
<b>C. Sredstva v obračunu in druga aktiva</b>			<b>C. Viri sredstev v obračunu in druga sredstva</b>		
5.	Kupci in druge terjatve	1.093	5.	Drugi viri finanstranja investicij	—
6.	Druga aktiva	136	6.	Viri obratnih sredstev (skupno)	23.350
<b>D. Finančni uspeh</b>			<b>D. Finančni uspeh</b>		
7.	Razporejeni dobiček	33	7.	Dobavitelji in druge obveznosti	14.189
8.	Izguba	—	8.	Druga pasiva	1.475
	Skupaj:	56.301	9.	Dobiček	33
			10.	Kritje izgube	—
			Skupaj:	Skupaj:	56.301

Vodja računovodstva:  
Dr. Zakelj Ciril

Predsednik upravnega odbora:  
Cvelbar Franc

Direktor podjetja:  
Novak Jakob